KURJER WARSZAWSKI

D. 27. Kwietnia.
PONIEDZIAŁEK.
ROK 1829.

№ 113

WSPOMNIENIA.
Zniszczenie prawie całego Gniezna przez pożar 1613.

NOWOŚCI WARSZAWSKIE.

Towarzystwo Królewskie Warsz: Przyiaciół nauk odbędzie posiedzenie publiczne w następuiącey Czwartek, w rocznicę swego ustanowienia, dnia 30 Kwietnia 1829 r. Prezes Towarzystwa J. U. *Niemcewicz* zagai posiedzenie. Professor Uniw: Warsz: *Krystyn Lach Szyrma* przymówi się w imieniu nowoobranych Członków. Rektor Uniwersytetu Warsz: X. *Szwajkowski* przeczyta zasady pisowni Polskiej, przez Deputacją ułożone. Ludwik *Osiński* Professor Uniw: Warsz: czytać będzie rozprawę o i, j, y, w tejże Deputacji wypracowaną. Kurator Szkół Woiewódz: Kaietan *Kwiatkowski* rozprawę o Medalach Polskich. Radca Stanu *Koźmian* wyiątki z Ziemiaństwa Polskiego. Zacznie się posiedzenie o godzinie w pół do 11tej.

Pułkownik *Read* Dowódca Pułku *Owidjopolskiego*, Fligiel Adjutant J. C. Mości, przybył do *Warszawy*.

Dzieie Bibljotek do dziennika Warszawskiego napisał Joachim Lelewel. W kilkunastu arkuszach druku, obejmuią dzieie powstania i upadku Bibljotek znanego świata. 2 są tych dzieiów perjody, ieden bibljotek złożonych iedynie z ksiąg pisanych; 2gi bibljotek złożonych z ksiąg drukowanych. 1wszy liczy paragrafów 89, 2gi 105. Autor w wykładzie oznacza, nie tylko liczbę ksiąg publicznych, ale wyiaśnia iakiego rodzaiu dzieła w nich się znajdowały i okazuie iakie okoliczności na losy bibljotek wpływały. Dowodzi że bibljoteki Alexandryjskiej *Amru* i *Omar* spalić nie mogli bo iej w tedy iuż nie było; opowiada, iak starożytni Pisarze w różnych zdarzeniach, a mianowicie przy zdobyciu *Carogrodu* przez *Łacinników* poniszczeni byli; iak *Włosi* poczynaią od ostatniej zatraty ratować i daią początek światowym publicznym bibljotekom. O bibljotekach *Polskich* przytacza nader ciekawe niektóre dotąd nieznane wiadomości iakie otrzymał od *Antoniego Pstrokońskiego* Notarjusza w *Sieradzu*. Dochodzi w czem się różnią między sobą różnych narodów bibljoteki *Hiszpańskie*, *Francuzkie*, *Angielskie*, *Holenderskie*, *Włoskie* i *Niemieckie*. W każdym z tych kraiów iaki iest sposób, cel i użytek zbierania bibljotek; gdzie, dla czego i iak katalogi drukowano i układano. Równie tu publiczne iak i domowe prywatne ocenia bibljoteki i osobliwe, a śmieszne miłosnictwo rozważa. Postrzega, że z prywatnych bibljotek, *Załuskiego* była dotąd największa i największym publicznym i Królewskim wyrównała, przyczyny tego dochodzi. Wspomina co się z bibljotekami działo za *Józefa IIgo* i rewolucji Francuzkiej. Zamyka dzieło wyliczeniem pism o dzieiach bibljotek mówiących, których 30 kilka wyliczył. Dzieło to w tem iest osobliwsze, że iego tylko 100 exemplarzy w handel weszło; powtóre i w tem iest osobliwsze, że dziwnie nieszykownie wydrukowane; przyczyną tego iest, że było drukowane we 3ch Drukarniach *Gliksberga*, *Szkolnej* i *Łątkiewicza*, do ktorej z iednej do drugiej Dziennik Warsz: swego się czasu przenosił, każda z tych Drukar-

ni swego manjeru do Dzieła przymieszała. Dostać tego dzieła można w Księgarniach *Węckiego*, *Szteblera*, *Kermena* i w składzie *Ciechanowskiego* za złł. 5.

Wczoraj w Teatrze Narod: po Operze *Otello*, JP. *Polkowski* i JPani *Meierowa*, zaszczyceni zostali przywołaniem.

Feralis.—Rzymianie mieli swoie dni feralne w które nieważyli się z domu wychodzić. To był dzień feralny ten w którym wysypano *Katonowi* kosz śmieci na głowę. Feralnym był ów w którym radzono *Cezarowi* aby się nie udawał do Senatu. U nas w *Warszawie* dzień feralny iest zwykle *Poniedziałek*. Niektórzy Rzemieśnicy nie mogą trafić w ten dzień do domów. Dorożkarze, zamiast ieździć po bruku, wpadaią na latarnie, a czasem nawet na ludzi. Osoby godne wiary powiadaią że widziały w Poniedziałek iak beczki zeskakiwały z wozów piwowarskich i tańczyły po ulicach. Mularze którzy z dachów spadaią robią to naycześciej w Poniedziałek, i w Poniedziałek nareście utopił się Rzeźnik na Nowiniarskiej ulicy, w owym czasie kiedy ieszcze nie była brukowaną. (historyczne). W.

Wczoraj w południe było ciepła stopni 5. Dziś z rana *zimna* stopni 2.

Najstarsi ludzie niepamiętaią aby nawet ich Rodzice mówili o podobnem wezbraniu rzeki *Narwi* iakie teraz było. Miasto *Pułtusk* było podobnem do *Wenecji*, od domu do domu musiano płynąć czółnami, w grobach Kościołów trumny pływały; ieden z Żydów w swej izbie złapał *Szczupaka* ważącego 11 funtów. Wiele rodzin poniosło bardzo znaczne szkody a wiele postradało wszystkie swe sprzęty; znaleźli się gorliwi opiekunowie wspieraiący nieszczęśliwych, lecz ieszcze iest wielu zasługuiących na wsparcie.—W *Kaliszu* w Wielki Piątek, o godzinie 6 po południu lunął deszcz nawalny, długo trwały przerażaiące grzmoty, a w okolicach uderzyło mnóstwo piorunów. — W *Hrubieszowie* i okolicy była nadzwyczajna burza, piorun w mieście spalił 8 domów, a w polu w niektórych miejscach trzeba oziminy przeorywać.

NOWOSCI ZAGRANICZNE.

W *Rzymie* d. 7 b. m. odgłos armat oznajmił rozpocząć się maiącą koronacją Ojca S. tej uroczystości sprzyiała najpięknieisza pogoda. Ulica *Ludu* prowadząca z Pałacu *Kwirynalnego* do Kościoła S. *Piotra* była napełniona ludem. Gdy Ojciec S. ukazał się, przyjmował go Lud z radośnemi okrzykami. W ten dzień 30 biednych Dziewcząt wyposażono, każda otrzymała po 50 szkudów. Karetę Ojca S. otaczała gwardja szlachecka, a przed nią iechał Krucyfer na białym mule. Przy koronacji Ojca S. znajdowali się J. O. Mość W. Xiężna HELENA i Król *Bawarski*; niemniej Posłowie i wiele znakomitych cudzoziemców, dla których wystawiono szczególne loże, na ganku Bazyliki. Gdy Ojcu zdjęto infułę i włożono *potrójną koronę*, wystrzelono w zamku S. *Anioła* z wszystkich armat, poczym zgromadzony Lud ukląkł dla odebrania błogosławieństwa; wieczorem oświecono całe miasto. — Do portu *Londynu* przybyło 26,718 kwartrów pszenicy zagranieznej. Anglicy bardzo chwalą pszenicę przysyłaną teraz z kraiów północnych. — Donoszą od granic Tureckich, że w *Bośni* za przykładem Albańczyków spokojność na nowo została przerwaną. Wojsko *Bośniackie* wzbraniało się być posłusznem tamecznemu Baszy, dopóki nieodbierze zaległego żołdu. — Pułkownik *Fabje* o którym tyle razy mylnie donoszono, że poróżnił się z rządem Greckim, iest z nim w najlepszem porozumieniu. Wojsko nieregularne Greckie, iako też korpusy *Ipsylantego* i

Churcha przesłał adressy temu Pułkownikowi, zapraszaiąc aby przyiął naczelne dowództwo.

Najsławniejszy w tych czasach traiczny Aktor niemiecki *Esler*, będący w nadwornym teatrze Króla *Bawarskiego*, teraz przybył do *Wiednia*, dla odegrania kilku rol gościnnych. —Autor muzyki Opery *Mularz* i innych, P. *Ober*, został policzony wrzęd członków Akademji Paryzkiej sztuk pięknych.— We *Włoszech* teraz najulubieńszym Autorem Komedji, iest Adwokat *Nota*; między iego Komedjami iest iedna historyczna, *Pułaski*. — Król *Angielski* tyle teraz iest zdrów, że w *Londynie* wkrótce ma znajdować się na kilku widowiskach w Teatrze.—Nowy Papież *Pjus VIII* posiada wiele nauk, iest łagodny, uprzejmy, wymowny, poważaiący uczonych; lecz zdrowie iego bardzo iest osłabione, dla ciągłego romatyzmu wkarku, trzyma zawsze głowę pochyło, i często cierpi bole w nogach. — *Indjanie w Kanadzie* mniemaią, iż ziemia przez ogień zniszczona będzie. Jak na nieznaiących wcale astronomji, teorja ta nie iest zupełnie niedorzeczną; sądzą oni bowiem, iż słońce coraz bardziej przybliża się do ziemi, i wpływ iego co lat 50 widoczniejszym będzie; a ognista kula tak blisko z czasem znajdować się będzie, iż ogień iej strawi ziemię. Na mniemanie to naprowadzić ich zapewne musiało widoczne polepszenie się klimatu tego kraiu.

O szczególniejszym nowym wynalazku donoszą pisma rozmaite. P. *Tomasz Szumski* w *Poznaniu* wynalazł 2 machiny woienne, za pomocą których wojsko, podwoić może siły swoie, czy to działać będzie zaczepnie czy odpornie, w oblężeniach równie iak w polu! ważą tylko 5 funtów, cena ich 2 dukaty; przez nie wojsko stanie się okropnem, równie iak baterje i namioty przenośnemi. Nie pomnażaią ani ciężaru dla żołnierza, ani kosztów etatu woiennego, ieżeli usunięte zostaną niektóre bezużyteczne prawie sprzęty. Mogą one w części istotnej we wszystkich wojskach być zaprowadzone, bez wymagania żadnej zmiany; atoli całkowite ich wprowadzenie, łatwiejsze iest w nowo organizuiących się pułkach, iak na przykład w *Grecji*, *Egipcie*, *Ameryce* i t. p. Maią one korzyść szacowną zachowywania żołnierzy przy zdrowiu i przy życiu (!!..) zapewnienia im wyższości nad liczniejszym nawet nieprzyiacielem, któryby ich nie posiadał, i ocalenia od zupełnego pobicia każde wojsko, które z nich użytek zrobi. Zyskały iuż wreście potwierdzenie wielu Officerów wyższych od inżynierji... Autor uprasza Rządów, któreby onych wzór nabyć sobie życzyły; o przysłanie do Poznania Officera od inżenierji, opatrzonego w summę pieniężną stósowną do ważności wynalazku; któremu wytłómaczy wszystkie korzyści tych wzorów.

Z Kalisza d. 21 Kwietnia 1829 *r.* — Dnia 19 b. m. i r. *Zulka Redlich* Małżonka Kupca tutejszego i Właściciela Dóbr, żyć przestała. Choć wysokie wychowanie udziałem iej nie było, iednak widocznie ie wykazała, w naturalnym rozsądku tak w interessach handlowych iako i w stosunkach familijnych i nakoniec w rozmaitych przypadkach nieszczęścia. Przy słabem zdrowiu, żadnej prawie chwili nie poświęciła własnemu ratunkowi, ale zawsze zaięta szczęściem swych dzieci, i interesami ważnemi handlowemi, którym Mąż sam zadosyć uczynić nie zdołał, przyspieszyła w roku 54 wieku swego zgon, który nie tylko najsmutniejszym iest dla Małżonka, 7ga dzieci, 5ciu wnuków i licznych krewnych i przyiacioł, ale przez który bardzo znaczna liczba biednych i ubogich wszelkiego wyznania matkę dobroczynną utraciła. Ostatnie chwilę przytomności poświęciła z zgodną naśladowania stałością Błogosławieniu dzieci, daiąc każdemu stosowne prawidła dalszego moralnego życia, oraz rozrządze-

niu darów hojnych dla ubogich wszelkiego wyznania i dla Instytutów dobroczynnych w Mieście tutejszem znajdujących się, co Mąż sumiennie wykonał. Niech popioły tej dobrej Niewiasty w Bogu spoczywaią!

DONIESIENIA.

Gdy w Nrze 111 Kurjera doniesiono, iako w Magazynie Dal Trozza znajdnie się również Rycina Kawalerzysta Turecki po gr: 10 do nabycia; donosi się przeto niniejszym, iż się Rycina ta w powyższym Magazynie wcale nie znajduie, oraz uprasza się, aby na przyszłość nikt nie donosił o powyższym Handlu, bez wiedzy właściciela onegoż.

☞ DOM narożny z Kuźnią i Ogrodem w dobrem miejscu stoiący, miedzy ulicą Bonifraterską a Inflantską (przy Szose) pod Nr 2103, oraz dom 2gi z ogroddm przy ulicy Pańskiej obok czerwonego wiatraka pod Nr 1193 iest z wolnej ręki do sprzedania. (O cenie dowiedzieć się można u Właściciela mieszkaiącego przy ulicy Krzywe-Koło Nr 181 na 1szem piętrze frontem do Wisły) lub do zamiany za dodatkiem pienięźnym na większą possessją lub kamienicę.

Osoba posiadaiąca ięzyki Niemiecki i Polski, przytem Rachunkowość, znaiąc się na Ekonomice, zaopatrzona w dostateczne dowody chce przyiąć obowiązki prywatne, Rządcy, Kommissarza, lub Rachmistrza Dóbr znacznych; ktoby takiej Osoby potrzebował zgłosić się może na Pragę do JP. Blandego Nr375, gdzie każdego czasu życzącego sobie zastanie.

MAGIEL kręcony z wszelkiemi porządkami, w najlepszym stanie, iest do sprzedania za bardzo pomierną cenę, przy ulicy Leszno pod Nr 736 obok Kommissji Skarbu; dowiedzieć się można w tymże domu w tylnej officynie na dole, w ostatnie drzwi wchodząc.

Pewna Osoba w średnim wieku skończywszy kurs Szkolny w Austrji; posiada ięzyki Polski, Łaciński, Matematykę, w Niemieckim zaś bardzo biegła, życzy sobie weyść w obowiązek GUWERNERA na Prowincją, lub w Stolicy dawać lekcje iezy: Niemieckiego, i podejmuie się usposobić dzieci najgruntowniej, ktoby sobie życzył raczy się zgłosić pod Nr 37 w Rynku Starego Miasta na dole od frontu.

Uwiadamia się publiczność, iż w dniu 29 m. i r. b. i następnych o godzinie 9tej zrana w Warszawie przy ulicy Nowolipie w domu Nr 2437 ruchomości iako to: Zegarki srebrne, Obrączki złote i srebrne, Miedź, Naczynia mosiężne, Meble, Suknie mezkie i damskie, Pościel Obrazy, niemniej Dorożki, Sanki, Wozy z rekwizytami i Konie, iako pozostałaść po niegdy Annie z Żurawskich Rosochackiej, przez publiczną Licytacją za gotowe pieniądze więcej daiącemu sprzedane będą. — *T. Dydyński* K. T. C. W. M.

Kto znalazł PATENT, Doktorowi Burgarti dany przez Króla Stanisława Augusta, niech raczy oddać pod Nr 1706 przy ulicy Królewskiej, odbierze oświadczenie wdzięczności i nagrodę.

Potrzebny iest NAUCZYCIEL do małych Dzieci, umieiący ięzyk Polski, Francuzki, Niemiecki i Łaciński. Zgłosić się pod Nr 175 przy ulicy Targowej w Pradze.

POSSESSJA z 3ch Dworków, z gruntem, ogrodem fruktowym, kuźnią, młynem końskim, spichrzem i innemi zabudowaniami Gospodarskiemi, w Pradze przy ulicy Targowej pod Nr 146, iest z wolnej ręki do sprzedania. Wiadomość w tejże Possessji.

☞ Niżej podpisany ma honor zawiadomić Szan: Publiczność, iż przeniosł swój skład rozmaitych robot srebrnych z ulicy Krak: Przedm: Nr 411 na ulicę Frębacką pod Nr 640, czwarty Dom od Krako: Przedm: — *Wincenty Chromecki Złotnik*.

☞ Oprócz wyrażonych dawniej składów i księgarni, w których się przedaie Dzieło, pod tytułem: *Pustelnik z Krakowskiego Przedmieścia*, dostać można także tego Dzieła w składzie Ciechanowskiego przy ulicy Podwale po zł: dwadzieścia Exemplarz.

O mil 3 od Warszawy na lat 3 od S. Jana r. b. iest do wydzierżawienia PROPINACJA z kilku Wiosek z Karczmami, kilka tysięcy rocznie czyniąca, z której właściciel od Arędującego nie żąda gotowizną wypłaty, lecz takową w miejsce Konsumpcji dla fabrykantów przeznacza; zarazem znakomity Browar Piwny i Gorzelnia z maszyną, z wszelkiemi dogodnościami na którym kilka tysięcy korcy zboża rocznie wyrabiać można. Chęć maiący dzierżawienia, raczy się zgłosić do Drukarni Kurjera.

SUCZKA z rodzaiu Mopek, koloru ciemno-piaskowego, mordkę czarną, uszy obcięte, końce nóżek białe maiąca, zginęła. Kto ią odniesie lub da o niej wiadomość na pierwsze piętro przy ulicy Długiej pod Nr 574 przeciw Arsenału, otrzyma dobrą nagrodę.

W Nrze 111 Kurjera, w uwiadomieniu o wyjściu VI. Tomu *Sylwana*, w wierszu 6, zamiast średniej, być powinno *średnicy*.

TEATR. Jutro 6ty raz *Łukasz z pod Łukowa.*